

Nr 134

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förlängning av det skandinaviska luftfartssamarbetet inom SAS m. m.; given Stockholms slott den 3 april 1959.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Gösta Skoglund

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen begäres bemyndigande för Kungl. Maj:t att godkänna en av de i SAS-konsortiet samverkande skandinaviska luftfartsbolagen träffad överenskommelse om förlängning av konsortialavtalet den 8 februari 1951 mellan dessa bolag. Överenskommelsen innebär, att man redan nu bestämmer sig för att konsortialavtalet, som utlöper med utgången av september 1975, förlänges att gälla ytterligare tio år.

Tillika begäres i propositionen bemyndigande för Kungl. Maj:t att med de danska och norska regeringarna träffa avtal om fortsatt garanti för femårsperioden 1 oktober 1960—30 september 1965 till bolagen. Garanti-beloppet föreslås för Sveriges del höjt från nuvarande 5 milj. kr. till 7,5 milj. kr. för år.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 april 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Skoglund, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *förlängning av det skandinaviska luftfartssamarbetet inom SAS m. m.*, samt anför därvid följande.

Gällande avtal

I proposition den 17 november 1950, nr 260, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen bland annat att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna ett förslag till konsortialavtal mellan Aktiebolaget Aerotransport (ABA), Det Danske Luftfartselskab A/S (DDL) och Det Norske Luftfartselskap A/S (DNL). Vid propositionen var som bilaga fogat ett betänkande angående utvidgning av det skandinaviska luftfartssamarbetet inom Scandinavian Airlines System (SAS), avgivet av en utav de danska, norska och svenska kommunikationsministrarna tillsatt tjänstemannadelegation.

Sedan riksdagen lämnat Kungl. Maj:t det begärda bemyndigandet, godkände Kungl. Maj:t den 23 februari 1951 ifrågavarande konsortialavtal, vilket den 8 februari 1951 undertecknats av de tre bolagen. Detta avtal är gällande till och med den 30 september 1975, såvida icke avtalet enligt särskilda bestämmelser i detsamma upphör att gälla vid en tidigare tidpunkt.

Till konsortialavtalet har sedermera eller den 7 maj 1956 mellan de tre bolagen träffats ett tilläggsavtal innefattande bestämmelser om bolagens inbördes förhållande i händelse av krig eller liknande omständigheter.

Sedan således SAS-konsortiet bildats år 1951, träffade de danska, norska och svenska regeringarna den 20 december samma år ett avtal rörande samarbete på luftfartens område. Detta avtal gäller så länge samarbetet i SAS upprätthålles. Efter den 1 oktober 1974 kan avtalet emellertid sägas upp av envar av de fördragsslutande parterna med tolv månaders varsel.

De tre regeringarna träffade den 20 december 1951 även en överenskommelse om vissa ekonomiska garantier till de i konsortiet ingående bolagen. Denna överenskommelse grundade sig på tjänstemannadelegationens betänkande. Delegationen, vars förslag redovisades i propositionen 1950: 260,

hade funnit det uppenbart, att vissa ekonomiska risker var förbundna med driften av konsortiets verksamhet till dess verksamheten stabiliserats. På grund av verksamhetens utpräglad internationella karaktär kunde konsortiets driftsintäkter i hög grad komma att bero på yttre politiska och ekonomiska förhållanden, som bolagen och de tre skandinaviska länderna icke rådde över. Vidare kunde den luftfartspolitik, som fördes i de av SAS trafikerade länderna, få direkt inflytande på konsortiets driftsförhållanden. Konkurrensen från andra luftfartsbolag, som drev internationell linjefart, kunde också drabba SAS på ett sätt, som icke kunde förutses. Delegationen hade funnit, att stödet från staternas sida icke borde ha karaktären av lån eller subventioner. Stödet borde i stället få formen av en särskild garanti med syfte att övervinna SAS' eventuella likviditetssvårigheter.

Den år 1951 träffade garantiöverenskommelsen gällde under en femårsperiod till och med den 30 september 1955.

I proposition den 11 mars 1955, nr 147, hemställde Kungl. Maj:t om riksdagens bemyndigande att med de danska och norska regeringarna träffa avtal om förlängning av garantien till de i SAS-konsortiet ingående tre bolagen. Sedan riksdagen lämnat det begärda bemyndigandet, träffade de tre regeringarna den 29 september 1955 ny överenskommelse om ekonomisk garanti till bolagen. Denna nya överenskommelse avvek från 1951 års överenskommelse allenast i det avseendet att garantibeloppen höjdes.

1955 års garantiöverenskommelse, som torde såsom *bilaga 1* få fogas till detta protokoll, innebär i huvudsak följande.

Bolagen kan under femårsperioden 1 oktober 1955—30 september 1960 få täckning för sina underskott intill ett för varje år fastställt maximibelopp, som ställes till disposition av de tre ländernas regeringar. Om ett bolags underskott för visst år är större än garantibeloppet, kan bolaget av följande års garantibelopp erhålla täckning för skillnaden. De belopp, som tages i anspråk, skall återbetalas av eventuella överskott under senare år. De närmare reglerna om återbetalningen skall fastställas genom överenskommelse mellan vederbörande stat och bolag. En garantiavgift om 1 procent för år skall utgå å de garantibelopp, som vid varje tidpunkt tagits i anspråk och ännu ej betalats tillbaka. Så länge återbetalningsplikten icke är helt uppfylld, får utdelning till aktieägarna icke ske utan tillstånd av vederbörande statsmyndigheter. Lämnas sådant tillstånd, kan utdelningen icke överstiga 5 procent av aktiekapitalet. Belopp, som icke är återbetalt den 1 oktober 1975 då konsortialavtalet utlöper, må efterskänkas, om konsortiets och det nationella bolagets ekonomiska ställning gör detta skäligt.

I 1955 års överenskommelse fastställdes garantiens totalbelopp till omkring 60 milj. kr. för perioden 1 oktober 1955—30 september 1960 och fördelades med lika stora belopp på vart och ett av de fem åren. Med en fördelning av det samlade stödet på de tre staterna i stort sett i förhållande till ABA:s, DDL:s och DNL:s andelar i SAS-konsortiet (d. v. s. enligt relationstalen 3: 2: 2), kom Sveriges andel att utgöra 25 milj. kr., eller 5 milj. kr. för år. De totala beloppen för Danmark och Norge blev resp. 22,5 milj.

danska och norska kr. I avtalet intogs slutligen en bestämmelse, att regeringarna i händelse av ned- eller uppskrivning av någon av de skandinaviska ländernas valutor skulle taga upp förhandlingar om reglering av garantibeloppen.

Till följd av garantiavtalet har riksdagen för ett vart av budgetåren 1956/57—1958/59 under fonden för låneunderstöd anvisat 5 milj. kr. till Garanti till Aktiebolaget Aerotransport för räkenskapsåren 1955/56—1957/58. I årets statsverksproposition har för budgetåret 1959/60 samma belopp äskats för räkenskapsåret 1958/59.

Garantibeloppen har ännu icke till någon del behövt tagas i anspråk.

Framställning från ABA

I skrivelse den 12 januari 1959 har ABA framhållit att det icke minst mot bakgrunden av SAS' starka utveckling visat sig synnerligen angeläget att förlänga såväl konsortialavtalet som därmed sammanhängande regeringsavtal berörande det skandinaviska luftfartssamarbetet. Det har i ökad utsträckning blivit nödvändigt i SAS' verksamhet att träffa dispositioner av långfristig karaktär, vilka ej sällan sträcker sig utöver den kvarvarande giltighetstiden för konsortialavtalet. I detta sammanhang nämnes långfristiga hyresavtal om hangar- och verkstadsbyggnader vilka är erforderliga för verksamheten, förvärv eller uppförande av andra byggnader, inköp av flygmateriel, anskaffning av tekniska hjälpmedel m. m. För finansiering av SAS' verksamhet, speciellt finansieringen av inköp av ny flygmateriel, har det varit nödvändigt att träffa kreditarrangemang av mycket betydande omfattning, särskilt i Amerikas förenta stater. SAS har därvid eftersträvat att uppnå så långfristiga krediter som möjligt och även lyckats uppnå utfästelser om sådana krediter hos amerikanska kreditinstitutioner. För att SAS skall kunna utnyttja dessa lånemöjligheter förutsättes från de amerikanska långgivarnas sida bl. a. att konsortialavtalet och därmed sammanhängande regeringsavtal före utgången av år 1959 förlänges minst fram till den 1 januari 1980.

På grund härav har de i konsortiet ingående bolagen den 16 december 1958 träffat avtal om att på oförändrade villkor förlänga konsortialavtalet med tio år, d. v. s. fram till och med den 30 september 1985. Samtidigt har bolagen enats om att förlänga tilläggsavtalet den 7 maj 1956 på samma tid. Avtalet om förlängning förutsätter det godkännande av behöriga myndigheter i de tre staterna som må erfordras.

Under återopande av anförda förhållanden och då konsortialavtalet godkännts av statsmakterna har ABA hemställt om godkännande av förlängningen av detta avtal.

I framställningen framhålles vidare att som en följd av konsortialavtalets förlängning regeringsavtalet den 20 december 1951 bör ersättas med ett nytt avtal av enahanda innehåll som det nuvarande, dock med den ändringen i förhållande till detta att uppsägning skall kunna ske först efter den

1 oktober 1984. Som en konsekvens av dessa förlängningar borde de för ABA, DDL och DNL till och med den 30 september 1975 gällande trafik-tillstånden förlängas att med oförändrad principiell innebörd gälla till och med den 30 september 1985. Vidare förutsättes att samma principer för lö-sandet av bl. a. skattefrågor och valutaspörsmål, vilka för närvarande gäller för SAS' verksamhet, skall komma att tillämpas under den förlängda giltig-hetstiden för konsortialavtalet.

Därjämte framhålles, att de amerikanska långivarna uppställt som villkor att ett statligt garantiarrangemang kommer att finnas även i fortsättningen. Dessa förutsätter således att garantiöverenskommelsen före 1959 års ut-gång förlänges för ytterligare en femårsperiod (1 oktober 1960—30 sep-tember 1965) och att garantibeloppen för denna period höjes med 50 pro-cent. En sådan förlängning av garantien och en ökning av garantibeloppen motiveras enligt ABA även av det förhållandet att SAS' verksamhet kraftigt ökats under de senaste åren. Således har omsättningen från verksamhets-året 1954/55 till verksamhetsåret 1957/58 stigit med 68 procent. För en ökning av garantibeloppen talar jämväl det förhållandet att SAS nyligen — utan stöd från staternas sida — skaffat ytterligare kapital å inemot 79 milj. kr. genom att taga upp ett långfristigt förlagslån i de tre länderna.

I samband med förlängningen av garantiöverenskommelsen hemställer moderbolagen om vissa ändringar i överenskommelsens text. Enligt gäl-lande överenskommelse, artikel 2, angives som förutsättning för att garan-tien skall kunna tagas i anspråk att underskott uppkommit i respektive mo-derbolags verksamhet. Syftet med garantiarrangemanget torde ha varit att i första hand täcka underskott i SAS' verksamhet. Detta framgår emel-lertid icke av avtalstexten, varför ett förtydligande på denna punkt är önskvärd. Detta har också förutsatts av de amerikanska långivarna. — I garantiöverenskommelsens artikel 4 stadgas att garantibelopp, som icke återbetalats den 1 oktober 1975, under vissa förutsättningar kan efterskän-kas. Som en följd av konsortialavtalets förlängning borde detta datum änd-ras till den 1 oktober 1985.

I detta sammanhang framhålles i skrivelsen att i några av de amerikanska låneavtalen föreskrivits ett villkor som under vissa förutsättningar kan begränsa återbetalningen av garantibelopp. Villkoret innebär, att garanti-belopp icke får betalas tillbaka om summan av återbetalade garantibelopp och 200 procent av de utdelningar, som från och med den 1 oktober 1957 verkställts till moderbolagen, överstiger summan av samtliga erhållna garantibelopp och konsortiets på visst sätt beräknade nettoresultat från och med samma tidpunkt. Med hänsyn till denna bestämmelse borde enligt ABA i den nya överenskommelsens artikel 3 tagas in en föreskrift att återbetal-ning av erhållna garantibelopp icke får ske om återbetalningen skulle kom-na att stå i strid med bestämmelserna i de amerikanska låneavtalen.

Tillsammans med framställningen har inlämnats ett den 16 december 1958 mellan de i konsortiet ingående bolagen träffat avtal om förlängning av konsortialavtalet den 8 februari 1951 och tilläggsavtalet den 7 maj 1956, vilket förstnämnda avtal torde såsom *bilaga 2* få fogas till detta protokoll.

Yttrande

Luftfartsstyrelsen har i utlåtande den 2 februari 1959 icke haft något att erinra mot bifall till ABA:s framställning. Styrelsen har i samband därmed föreslagit vissa ändringar i det för ABA gällande trafikillståndet, vilka ändringar är huvudsakligen av formell karaktär.

Departementschefen

Det nuvarande samarbetet inom SAS-konsortiet har skapat förutsättningar för och även resulterat i att de tre skandinaviska länderna i dag tillsammans har ett väl utbyggt flygföretag, som driver en vittgrenad inrikes och internationell lufttrafik och som hittills förmått framgångsrikt hävda sig i konkurrensen med andra länders flygbolag. Det torde vara en allmän uppfattning, att det inom konsortiet etablerade samarbetet varit till gemensamt gagn för de skandinaviska länderna och att det är ett samfällt intresse för dessa att samarbetet bevaras.

De inom konsortiet samverkande moderbolagen har funnit det angeläget, att man redan nu bestämmer sig för att samarbetet, som enligt gällande avtal upphör den 30 september 1975, förlänges ytterligare tio år. Ett av skälen härtill är att det blivit mer och mer nödvändigt för SAS att träffa dispositioner av långfristig karaktär, som ofta sträcker sig in i tiden efter det nuvarande avtalets utgång. Bland annat har SAS på grund av flygets snabba utveckling och då särskilt övergången till jetmateriel för finansiering av sina investeringar sökt skaffa sig långfristiga krediter och även lyckats få utfästelser därom hos amerikanska kreditinstitutioner. För att SAS skall kunna utnyttja ifrågavarande lånemöjligheter är det erforderligt, att det nu gällande konsortialavtalet mellan moderbolagen förlänges. Bolagen är ense om att denna förlängning lämpligen bör ske med ytterligare tio år eller till och med den 30 september 1985. Detsamma gäller det den 7 maj 1956 träffade tilläggsavtalet innefattande bestämmelser om moderbolagens inbördes förhållanden i händelse av krig och liknande omständigheter.

Det svenska moderbolaget, ABA, har hemställt att statsmakterna, som tidigare godkänt konsortialavtalet, nu även måtte godkänna den mellan moderbolagen träffade överenskommelsen om förlängning av detsamma.

Enligt min mening talar tungt vägande skäl för att statsmakterna konfirmerar den mellan bolagen överenskomna förlängningen av konsortialavtalet. Efter samråd med de danska och norska transportministrarna vill jag därför förorda att förlängningen godkännes av statsmakterna.

Vad beträffar ABA:s framställning om ändring av det den 20 december 1951 träffade regeringsavtalet rörande samarbete på luftfartens område faller denna fråga inom ramen för Kungl. Maj:ts befogenheter. Jag torde framdeles få återkomma till detta spörsmål, sedan frågan om förlängning av konsortialavtalet slutligt avgjorts.

De av ABA upptagna koncessionsspörsmålen kan också lösas inom ramen

för de befogenheter, som tillkommer Kungl. Maj:t. Även dessa spörsmål torde jag ånyo få anmäla vid ett senare tillfälle. Skattefrågorna synes liksom hittills icke föranleda några åtgärder från statsmakternas sida. Valutaspörsmålen torde förutsättas alltjämt kunna bli lösta genom överenskommelse mellan de tre ländernas centralbanker i den mån så är nödvändigt.

Med hänsyn till vad som anförts i ABA:s framställning anser jag att garantiöverenskommelsen bör förlängas för ytterligare fem år räknat från och med den 1 oktober 1960 och att garantibeloppen därvid bör höjas med 50 procent. Ett bifall härtill från statsmakternas sida innebär ett åtagande att anvisa 7,5 milj. kr. årligen under en femårsperiod från och med budgetåret 1961/62. I likhet med vad som gäller de anslag, som anvisats på grund av den nuvarande garantien, bör någon avskrivning av beloppen icke ske.

Vad beträffar den närmare utformningen av villkoren för åtnjutande av garantien ansluter jag mig till förslaget om att i garantiöverenskommelsen införes en bestämmelse av innehåll att garantien i första hand bör användas för att täcka underskott som uppkommit i den genom konsortiet drivna rörelsen. En sådan bestämmelse torde lämpligen böra intagas i artikel 2. Vidare anser jag att bestämmelsen i artikel 4 uti gällande garantiöverenskommelse bör överföras till den nya överenskommelsen med den ändringen att garantibelopp, som ej betalats tillbaka den 1 oktober 1985, under vissa förutsättningar kan eftergivnas.

Såsom framgår av det föregående har i några av de amerikanska låneavtalen införts en bestämmelse som enligt ABA under vissa förutsättningar skulle kunna begränsa moderbolagens möjligheter att av sina överskott betala tillbaka erhållna garantibelopp. Sådan återbetalning får således enligt låneavtalen icke ske om summan av återbetalade garantibelopp och 200 procent av de utdelningar, som SAS från och med den 1 oktober 1957 betalt ut till moderbolagen, överstiger summan av de garantibelopp, som moderbolagen erhållit av staterna, och konsortiets på visst sätt beräknade nettoresultat från och med samma tidpunkt. Syftet med denna begränsning torde vara att konsortiet skall få behålla rörelsekapital i tillräcklig omfattning.

I detta sammanhang må erinras om att enligt artikel 3 i gällande garantiöverenskommelse moderbolagen är skyldiga att betala tillbaka lyftade garantibelopp av sina respektive överskott. Däremot stadgas icke i överenskommelsen när och hur återbetalningen skall ske. Det föreskrives allenast att närmare regler om återbetalning skall fastställas genom överenskommelse mellan vederbörande stat och bolaget. Syftet med denna föreskrift torde ha varit — liksom nu avses med nyssnämnda klausul i de amerikanska låneavtalen — att ordna återbetalningen på sådant sätt, att konsortiet icke försättes i likviditetssvårigheter. Med hänsyn härtill och då SAS dessutom enligt låneavtalen åtagit sig att till moderbolagen dela ut högst 50 procent av dess på visst sätt beräknade nettoresultat, torde låneavtalen i praktiken knappast medföra någon förändring i redan nu gällande förhållanden. Där-
est emellertid denna begränsning i visst fall skulle bli av betydelse, måste

artikel 3 i garantiöverenskommelsen, vid träffandet av sådan överenskommelse om de närmare reglerna för återbetalning, varom talas i samma artikel, anses ge vederbörande stat och bolag möjlighet att taga vederbörlig hänsyn till nu ifrågavarande bestämmelse i de amerikanska låneavtalen. Jag förutsätter därför att, därest riksdagen ej uttalar någon erinran häremot, vid uppgörandet av sådan överenskommelse, som angives i artikel 3, den åsyftade bestämmelsen i låneavtalen kommer att beaktas av statsmakterna. Med anledning av vad sålunda anförts finner jag ej nödvändigt att i detta hänseende föreslå någon ändring i nu gällande garantiöverenskommelse. Jag vill vidare framhålla, att moderbolagen förklarar sig icke ha något att erinra mot att i garantiöverenskommelsen intages en föreskrift av innebörd att moderbolag är skyldigt att betala tillbaka lyftade garantibelopp icke allenast av sitt överskott utan jämväl av andra medel, som av konsortiet må komma att ställas till förfogande för sådant ändamål.

Det förhållandet att garantiöverenskommelsen prövas av riksdagen, bör enligt mitt förmenande icke utgöra hinder för Kungl. Maj:t att, efter hörande av moderbolagen, komma överens med de danska och norska regeringarna om de mindre jämkningar i garantiöverenskommelsen, som i framtiden må kunna befinnas påkallade.

Jag vill slutligen upplysa om att förslag om godkännande av förlängning av konsortialavtalet och om förlängning av garantien till de i SAS-konsortiet ingående bolagen inom den närmaste framtiden torde komma att framläggas i Danmark och i Norge.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen,

I. att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna det vid statsrådsprotokollet fogade avtalet om förlängning av konsortialavtalet den 8 februari 1951 mellan de samverkande skandinaviska luftfartsbolagen,

II. att bemyndiga Kungl. Maj:t att med de danska och norska regeringarna träffa avtal om förlängning för perioden den 1 oktober 1960—den 30 september 1965 av garantien till bolagen och om förhöjning samtidigt av de årliga garantibeloppen till högst 6,75 milj. danska kr. för Danmark, 6,75 milj. norska kr. för Norge och 7,5 milj. svenska kr. för Sverige.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Engdahl

Bilaga 1

Överenskommelse mellan Sverige, Danmark och Norge om ekonomisk garanti till vissa flygbolag

Hans Majestät Konungen av Sverige, Hans Majestät Konungen av Danmark och Hans Majestät Konungen av Norge hava funnit lämpligt förnya den i Oslo den 20 december 1951 träffade överenskommelsen om ekonomiska garantier till de tre moderbolagen i konsortiet Scandinavien Airlines System (SAS), nämligen A/B Aerotransport (ABA), Det Danske Luftfartsselskab A/S (DDL) och Det Norske Luftfartsselskab A/S (DNL).

De fördragsslutande parterna hava till sina fullmäktige utsett: Hans Majestät Konungen av Sverige: Sin utomordentlige och befullmäktigade Ambassadör i Köpenhamn, Friherre Hans Gustaf Beck-Friis; Hans Majestät Konungen av Danmark: Sin utrikesminister, Herr Hans Christian Svane Hansen; Hans Majestät Konungen av Norge: Sin utomordentlige och befullmäktigade Ambassadör i Köpenhamn, Herr Jens Steenberg Bull; vilka, därtill behörigen befullmäktigade, överenskommit om följande:

Artikel 1

Staterna lämna bolagen garantier med följande belopp:

Räkenskapsår	Den danska staten garanterar DDL milj. d. kr.	Den norska staten garanterar DNL milj. n. kr.	Den svenska staten garanterar ABA milj. sv. kr.
1/10 1955—30/9 1956	4,5	4,5	5,0
1/10 1956—30/9 1957	4,5	4,5	5,0
1/10 1957—30/9 1958	4,5	4,5	5,0
1/10 1958—30/9 1959	4,5	4,5	5,0
1/10 1959—30/9 1960	4,5	4,5	5,0
	22,5	22,5	25,0

Vid nedskrivning eller uppskrivning av någon av de skandinaviska valutorna skola regeringarna upptaga förhandlingar rörande den reglering av garantibeloppen, som erfordras för att i huvudsak återställa nuvarande värdeförhållanden mellan garantibeloppen och som i övrigt kan finnas skälig med hänsyn till de förhållanden, som ligga till grund för denna överenskommelse.

Artikel 2

Uppkommer under något av de i artikel 1 angivna räkenskapsåren underskott i ett bolags verksamhet, skall vederbörande bolag av de medel, som vederbörande stat ställer till förfogande, kunna erhålla tackning för underskottet, dock högst inom det för samma år angivna garantibeloppet.

Är bolagets underskott större än garantibeloppet, skall bolaget under följande år av garantiperioden kunna av dessa års garantibelopp erhålla tackning för skillnaden, såframt detta är möjligt.

Bolaget kan efter framställning hos vederbörande regering erhålla förskott på de i första stycket angivna beloppen.

Bolaget skall till vederbörande stat erlägga en garantiavgift på 1 % för år å de vid varje tidpunkt ianspråktagna och ännu ej återbetalade garantibeloppen.

Artikel 3

Det åligger vederbörande bolag att av sitt överskott återbetala lyftade garantibelopp.

Så länge ianspråktagna garantibelopp icke äro helt återbetalade, kan bolaget icke utan tillstånd av vederbörande statsmyndighet utbetala utdelning; och denna skall icke kunna överstiga 5 % av aktiekapitalet.

Närmare regler om återbetalningen fastställas genom överenskommelse mellan vederbörande stat och bolaget.

Artikel 4

Belopp, som icke hava återbetalats den 1 oktober 1975, kunna eftergivas, därest konsortiets och det nationella bolagets ekonomiska ställning gör detta skäligt.

Till bekräftelse härav hava de respektive fullmäktige undertecknat denna överenskommelse och försett densamma med sina sigill.

Som skedde i Köpenhamn den 29 september 1955, i tre originalexemplar å svenska, danska och norska språken, vilka tre texter äga lika vitsord.

Bilaga 2

Översättning från engelska

ENÄR undertecknade Aktiebolaget Aerotransport, Det Danske Luftfartsselskab A/S och Det Norske Luftfartsselskab A/S den 8 februari 1951 avslutat ett konsortialavtal som ledde till bildandet av konsortiet Scandinavian Airlines System, Denmark—Norway—Sweden,

ENÄR sagda konsortialavtal förtydligades genom ett tilläggsavtal avslutat mellan parterna den 7 maj 1956,

ENÄR sagda avtal stadga att de skall kvarstå och binda parterna till och med den 30 september 1975, med mindre de enligt konsortialavtalets stadgar skulle upphöra tidigare,

och ENÄR parterna numera önska framflytta avtalets förfallodag till och med den 30 september 1985,

har NUMERA överenskommit parterna emellan:

Bestämmelsen enligt den första satsen av § 18 (1) av konsortialavtalet, och hänvisningen därtill i tilläggsavtalet, modifieras och revideras härmed sålunda att konsortialavtalet och tilläggsavtalet skall kvarstå efter den 30 september 1975 och binda parterna till och med den 30 september 1985 med mindre de enligt konsortialavtalets stadgar skulle upphöra tidigare.

Detta avtal förutsätter varje godkännande av behöriga myndigheter i Danmark, Norge och Sverige som möjligen kan erfordras.

Detta avtal har utfärdats i tre original på engelska språket, av vilket vardera part erhållit ett. Var och en av parterna skall översätta avtalet till det egna språket och dessa översättningar skall utväxlas parterna emellan, men i fall av avvikelser i de nationella texterna, skall den engelska vara gällande.

Köpenhamn, Oslo och Stockholm den 16/12 1958.

AB AEROTRANSPORT

Axel Gjores

M. Wallenberg

DET DANSKE LUFTFARTSELSKAB A/S

P. Kampmann

H. Bech-Bruun

DET NORSKE LUFTFARTSELSKAP A/S

Per M. Hansson

E. F. Eckhoff